

A SZÉKELYUDVARHELYI ZSINAT

A Ielkészszenteléssel egybekötött püspökválasztó zsinat 1972. március 19-én Székelyudvarhelyen tartotta meg ülését. A zsinat nagy érdeklődést váltott ki egyházunkban. A világi és egyházi tanácsosok közül 81-en jelentek meg; lelkészek és egyházközségi tagok is nagy számmal voltak jelen, zsúfolásig megtöltötték a székelyudvarhelyi templomot, ahol a zsinat ülésezett.

A zsinat március 19-én, vasárnap reggel 10 órakor, egyházi ének és Ürmösi Gyula közügyigazgató imája után kezdte meg munkálatait. A Zsinati Főtanács megalakulásakor az egyházi elnöki tisztelet dr. Kovács Lajos püspökhelyettes-főjegyző, a világi elnöki tisztelet dr. Barabássy László főgondnok, a főjegyző-helyettesi tisztelet Ürmösi Gyula esperes, a közügyigazgatóhelyettesi tisztelet Nagy Béla esperes, az előadói tisztelet Sebe Ferenc tanácsos töltötte be. Az elnöki asztalnál foglaltak helyet a Vallásügyi Hivatal képviselőjében Eugen Duldner Brassó megyei területi főfelügyelő és Székely János főgondnok is.

A zsinatot dr. Barabássy László alábbi beszédével nyitotta meg:

„Főtisztelendő Zsinati Főtanács, Kedves Atyámfiai!

Egyházi törvényeink és hagyományaink szem előtt tartásával gyűltünk össze, hogy kifejezésre juttassuk szabadon gyakorolt akaratomkat, hogy törvényeink és szabad lelkiismeretünk által garantált autonómiánkat gyakorolva, megválasszuk főpásztorunkat, akire bizalommal és megnyugvással bízunk egyházunk kormányzását.

Az egyházunk alapítása óta eltelt több mint 400 esztendő megtanított arra, hogy csak erős hiten, szilárd meggyőződésen és egyházszereteten alapuló összetartás és egység, tökéletes együttműködés biztosíthatja egyházi közösségünk létét, fennmaradását, boldogulását és fejlődését.

Hálával gondolunk gondviselő Istenünkre, hogy 400 éves múltunkban minden időben adott egyházunknak olyan vezetőket, akik ki tudták vívni azt, hogy e sok szenvedést látott egyház ma virágzó, megbecsült közössége országunknak és az emberiségnek.

Hálával gondolunk gondviselő Atyánkra, aki a második világháború annyi szenvedéssel járó vihara után, olyan vezetőt adott egyházunknak, mint amilyen a boldog emléké, 1971. december 7-én elhunyt főpászto-

runk, Dr. Kiss Elek püspök volt. Legyen örökké áldott emléke; legyen követendő példa optimizmusa, törhetetlen akarata és egyházvezetői bölcsessége.

Áldozunk emlékének e helyen is egy percnyi csendes felállással.

Főtisztelendő Zsinati Főtanács! Amidőn meglelégedéssel állapíthatom meg, hogy országunkban a hit- és lelkiismereti szabadság élő valóság, nem mulaszthatom el, hogy mind a magam, mind mindannyiunk nevében ismételten köszönetet ne mondjak államunk legfőbb vezetőségének, valamint Dumitru Dogaru professzor-elnök és Gheorghe Nenciu alelnök uraknak azért a jóindulatért, amellyel kísérték munkánkat. Amikor szeretettel üdvözlöm körünkben megjelent Eugen Duldner vallásügyi főfelügyelő urat, kérem, tolmácsolja hálánkat az Elnök úrnak és rajta keresztül államunk legfőbb vezetőinek és biztosítsa őket afelől, hogy közösségünk minden egyes tagja becsületes, jó polgára kíván lenni hazánkban és részt kíván venni abban a magasztos munkában, ami a békés, boldog élet kiépítését célozza.

Főtisztelendő Zsinati Főtanács, Kedves Atyámfiain! Összegyűltünk, hogy legfőbb vezetőnket, főpásztorunkat megválasszuk. Összegyűltünk, hogy kijelöljük azt a vezetőt, akire jóreménységgel, megnyugvással bízhatunk egyházunk pecsétjét.

Nem lehet feladatam e helyről semmiféle irányt vagy elvet leszögezni a Főtisztelendő Zsinat tagjai számára. Magam is csak a tisztségem által előírt azon kötelezettségnek teszek eleget, hogy Zsinatunk törvényszerű megalakításában és tárgyalásai lefolytatásában segítséget nyújtsak. De mégsem zárkozhatom el annak a megállapításától, hogy egyetemes egyházunk híveire és vezetőire bár a történelem sokszor súlyos és látszólag megoldhatatlan feladatokat rótt, de nem tudta megsemmisíteni híveink lelkében az élő hitet és egységet, amely egyházunk belső békéjét és nyugalmát, ellenállását és alkotó tevékenységét mindig biztosította.

Közösségünk boldogulása, fejlődésének nélkülözhetetlen alapja az egyetértés és az ezen alapuló bölcs egyházvezetés. Mint minden közületnek, így egyházunknak is szüksége van vezetőkre, akiknek minden hívünk munkatársa kell hogy legyen. Sohase tévesszük azonban szem elől, hogy a munkatársak között meg kell lennie a teljes egyetértésnek, feltétlen bizalomnak, mert bizalom nélkül lelkes és alapos munkát végezni nem lehet.

A bizalom mellett a kormányzó testületnek bírnia kell erővel és tekintéllyel is. Tekintély nélkül rendet tartani, az egyházi ügyek normális menetét biztosítani nem lehet. Minél szabadelvűbbek vagyunk, annál inkább meg kell hajolnunk a tekintély előtt, amelyet saját akaratunkból állítunk magunk fölé, s teljes meggyőződésünkkel s lelkiismeretünkkel kötelesek vagyunk azt nemcsak elismerni, de szolgálni is.

A tekintélyt nem pusztán az egyes ember adja a maga erkölcsi súlyával, hanem a közösség, amelyből ki kell nőnie. Az ilyen tekintély tisztelete az egyház fegyelmezett, belső és kifelé irányuló életének a létfeltétele. Olyan közszellemet kell fenntartanunk, amely a tekintélyt és a szolgálatot magára nézve mint lelkiismereti parancsot egyaránt kötelezőnek ismeri el. A tekintély elismerése megkívánja a szolgálatot. Megkívánja a lelkiismeretes szolgálatot nemcsak híveinktől, hanem minden

egy-
vezetők-
tól, és így elsősorban főpásztorunktól is, amely szolgálat egyetemes egyházunk egységbeszervezettségét, testvéri szereteten és megbecsülésen alapuló egybekovácsolódását kell hogy biztosítsa. Egyházunk mostani helyzetében lelki és hitvallási problémáit, hazánk magas kormányzatának jóindulatú támogatása mellett, úgy vélem, könnyen megoldhatjuk. De bármely, a jövőben is várható minden támogatás és jóakarattal mellett, egyházvezetésünk kötelező feladata évszázados intézményünk szabad fejlődésének és virágzásának a biztosítása.

Élő valósággá kell lennie egyházunk tudatában az 1968 évi ünnepi Zsinat nyilatkozatában leszögezett irányelvnek: »Az unitárius egyház Jézus tanítása, Dávid Ferenc és a hitvalló ősök szellemében az eddiginél is fokozottabb mértékben küzdeni kíván minden erejével és teljes felelősségtudattal a népek és nemzetek egyetértéséért, a békés egymás mellett élésért, a békesség és szeretet, az egymás iránti türelem, jóakarattal és a megértés jézusi evangéliumának megvalósításáért.«

Meg vagyok győződve és hiszem, hogy a jövőben is meg fogjuk érteni feladataink fontosságát, kötelességeink teljesítésének szükségét, és ezáltal biztosítani fogjuk egyetemes egyházunk további megerősödését. E munkában mint példa áll előttünk nagy elődeink útmutató magatartása és munkája. Tudjuk és megértjük, hogy a közösségért végzett munka áldás, és a helyes célok szolgálatába állított s végzett munkának üdvözítő és boldogító hatalma van.

E gondolatokkal, az egyházéleti összetartás ismételt hangsúlyozása mellett, lelkem egész melegével üdvözlöm a Zsinati Főtanácsra összegyűlt testvéreinket és munkánkra Isten áldását kérve, a mai napra összehívott ülésünket megnyitom.«

A zsinat üdvözlő táviratot küldött Nicolae Ceaușescunak, az Államtanács elnökének, Ion Gheorghe Maurernek, a Minisztertanács elnökének, Dumitru Dogaru professzornak, a Vallásügyi Hivatal elnökének és az Országos Békevédelmi Bizottságnak.

A zsinat a jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Cseke Péter, Márton Samu és Fazakas Ferenc, a püspökválasztási szavazatszedő bizottság elnökeül Máthé Zsigmond, tagjaiul Kiss Dezső és Simó Attila egyházi tanácsosokat jelölte ki.

Zsinati Főtanács ezután bevette az esküt Gyarmathy Gábor, Jancsika János, Kiss Dezső, Majos Domokos, Tóth Péter és Vitális István egyházi tanácsosoktól.

A zsinat első tárgya a lelkészszentelés volt. Egyházi Képviselő Tanács 75/1972 sz. előterjesztésében felszentelésre javasolta Bíró Barna aranyosrákosi, Kiss Ákos sepsiszentkirályi, Keresztes Sándor csehétfalvi, Rázmány Csaba alsóboldogfalvi rendes, valamint Zsigmond Csaba Attila kobátfalvi és Kiss Gergely tordátfalvi segédlelkészeket. Dr. Kovács Lajos püspökhelyettes bemutatta a zsinatnak a felszentelendő lelkészeket, akiknek az alábbi kérdést tette fel:

„Akarjátok-e felszenteléseket, készek vagytok-e most, a döntő pillanatban is a lelkési pályán maradni, fáradhatatlanul, híven és örömmel foglalkozni az unitárius hívek lelki ügyeivel és bajaival?“

A felszentelendő lelkészek mind „igen“-nel feleltek.

Zsinati Főtanács az Egyházi Képviselő Tanács előterjesztését a lelkészszentelés ügyében elfogadta és engedélyt adott a nevezett lelkészek felszentelésére.

A zsinat második tárgya a püspökválasztás volt. Az Egyházi Képviselő Tanács előterjesztése alapján a Zsinati Főtanács elhatározta a dr. Kiss Elek halálával megüresedett püspöki tisztségnek titkos szavazással való betöltését. A választás idejére az elnök az ülést felfüggesztette.

D.e. 11 órakor kezdődött a lelkészszenteléssel egybekötött zsinati istentisztelet. Imát és egyházi beszédet Mk 2,22 v. alapján Kolcsár Sándor marosvásárhelyi lelkész-esperes mondott.

A lelkészszentelési beszédet Lk 9,57 és 62 v. alapján dr. Kovács Lajos püspökhelyettes-főjegyző tartotta, aki beszéde végéig az ifjú lelkészekhez a következő két kérdést intézte:

„1. Tetszik-e és kívánjátok-e a lelkészi hivatalt elfogadni s abban, míg erőtök és egészségetek megengedi és szolgálni tudtok, megmaradni?

2. Ígéritek-e és fogadjátok-e, hogy unitárius szent vallásunk hitelveit az evangélium alapján híven megőrzitek, híveiteket is abban megtartani igyekeztök s azon lesztök, hogy mind magatok, mind híveitek az erkölcsös, kegyes és istenes életben megmaradjatok és gyarapodjatok? ...“

A felszentelendő lelkészek mind a két kérdésre „igen“-nel feleltek. Ezt követően főjegyzőhelyettes felhívta a lelkészeket, hogy neveiket a kinevezés sorrendjében a lelkészszentelési anyakönyvbe írják be. Ennek megtörténte után az új lelkészekből bevette az esküt.

Eskütétel után következett a kézzel: esperes, tb. esperes-lelkész és teológiai tanár afiai a kijelölt lelkész fejére tették kezüket, mialatt a kiválasztott bibliai részt olvasták fel. Ezt követte a hagyományos lelkészszentelési ima, melyet a püspökhelyettes olvasott fel, aki végzetül a lelkészi oklevelet egy-egy bibliai mondás kíséretében átadta a felszentelt lelkészeknek.

A felszentelt lelkészek nevében Kiss Ákos sepsiszentkirályi lelkész mondott köszönetet az alábbi beszédben:

„Mi fiatal lelkészek álmodók voltunk. Álmodtunk, de nem csukott szemmel, hanem ébren, nyitott szemmel. Álmaink egyszerűek és érthetőek voltak. Amikor átléptük a teológiai intézet kapuját, már egy-egy magvetőre váró gyülekezetet álmodtunk magunknak, melyeknek szüksége van reánk, hívnak, várnak, szólítanak minket. Ez az álom adott akarat-erőt, kitartást és lendületet az önképzés és az ismeretszerzés munkájában. Gyorsan repültek az évek és elérkezett a magvetés pillanata, amikor mint légátusok a gyülekezet elé állhattunk és bizonyosságot tehetünk hitünkéről s hivatástudatunkról. Az a szeretet, lelkesedés és ragaszkodás, mellyel a gyülekezetek mindannyiszor fogadtak, megerősítették bennünk a hivatástudatot. Éreztük, láttuk, hogy érdemes tanulni és szilárdan haladni a cél felé. De nem titkoljuk, közben tele volt a lelkünk aggodalommal is, hogy vajon fel tudunk-e készülni megfelelő módon a lelkészi szolgálatra és képesek leszünk-e betölteni a megálmodott gyülekezetnek hozzánk fűzött várakozásait. A kétségek ma már eloszottak, megérkeztünk a célhoz: a felszentelés áldott pillanatához, amely azt jelenti, hogy teljes

joggal állhatunk mi is a lelki magvetők közé. A mai nap Isten színe és a Főtisztelendő Zsinati Főtanács előtt tettünk fogadalmat, melynek felelősségét teljes mértékben érezzük. Tudjuk, hogy a letett fogadalmat életünkkel és cselekedetünkkel kell igazolnunk, abban a gyülekezetben, amelynek lelkészei vagyunk.

Isten iránti hálával szívünkben mondunk köszönetet kedves tanárainknak, akik annyi szeretettel, megértéssel, odaadással és türelemmel neveltek s tanítottak. Nemcsak tudást, ismereteket, de lelki kincseket is gyűjtöttünk és kaptunk az intézetben. Kaptunk megerősödött hitet, jóakaratot, szeretetet. Eddig tanáraink neveltek és tanítottak, ezután a mi feladatunk az állandó önképzés és önnevelés, hogy gyülekezetünket mi is tanítani, nevelni tudjuk. Hálás szeretettel mondunk köszönetet mindazoknak, akik segítettek, támogattak célunk elérésében.

Köszönetet mondunk egyetemes egyházunknak, a Vallásügyi Hivatalnak, nagyrabecsült kiküldötteinek s mindazoknak, akik lehetővé tették felszentelésünket.

Őszintén megvalljuk, a felszentelés megerősítette hivatástudatunkat. Hitünk magasabbra lobbant, lelkesedés és lendület hevíti szívünket. Ígérjük, hogy ettől a pillanattól kezdve, Jézus tanítása szellemében, törekedünk még többet tenni a lelkészi szolgálat terén, még mélyebbre hatolni a lélek talajába, szolgálni hazánkat és embertársainkat, a jóakaratot, a megértést, a békességet az emberek között... mert ezt az álmodtunk és álmodtuk.

A jó Isten segedelme legyen velünk felszentelt lelkészekkel, hogy fogadalmunkat megtarthassuk és ennek az áldott napnak boldog emlékével Istenországát építhessük híveink és gyülekezeteink lelkében. Amen."

A lelkészszentelés után az úrvacsora következett. Úrvacsorára előkészítő beszédet Török Áron énlaki lelkész mondott.

Az istentisztelet énekvezéri szolgálatát Raffaj Jenő énlaki énekvezér végezte; kórusműveket adott elő a küküllődombói egyházközség énekkara Miklós János vezetésével.

Az istentisztelet befejezése után Dr. Barabássy László főgondnok-elnök újból megnyitotta a zsinat ülését. Máthé Zsigmond egyházi tanácsos, mint a szavazatszedő bizottság elnöke betérjesztette a szavazásról felvett jegyzőkönyvet. Eszerint a Zsinati Főtanács jelenlevő tagjai 79 szavazatot adtak be, amelyből 78 dr. Kovács Lajos főjegyző afiára esett. Szavazatszedő bizottság elnöke kiemelte a zsinat egységes megnyilatkozásának jelentőségét és értékét egyházunk életében. Főgondnok-elnök a szavazás eredménye alapján kihirdette, hogy a Zsinati Főtanács csaknem teljes egyakarattal dr. Kovács Lajos főjegyző-teológiai tanár afiát választotta meg egyházunk püspökének. Felkérte Jenei Dezső, dr. Major Ferenc, Lőrinczi László és dr. Szász Dénes egyházi tanácsosokat, hogy az újonnan megválasztott püspököt hívják meg a zsinati ülésre. Nehány perc múlva a kiküldöttek kíséretében megjelent a zsinat ülésén dr. Kovács Lajos megválasztott püspök. A zsinat és a templomot zsúfolásig megtöltő gyülekezeti tagok és vendégek határtalan lelkesedéssel fogadták s ünnepelték egyházunk új főpásztorát.

Dr. Barabássy László főgondnok-elnök közölte a választás eredményét és felkérte dr. Kovács Lajost a püspöki eskü letételére; az esküt Ürmösi Gyula főjegyzőhelyettes vette be.

Az eskü letétele után főgondnok-elnök az alábbi üdvözlő beszéddel köszöntötte elnöktársát, dr. Kovács Lajos afiát:

„Főtisztelendő Püspök Úr! Nekem jutott annak a megtisztelő kötelességnek a teljesítése, hogy Főtisztelendőségedet egyházvezetőségünk és egyetemes egyházunk nevében püspökké választása alkalmával üdvözljem.

Az egyetemes egyházunk életében beállott őrsgváltás történelmi kötelességteljesítés. Mindazoknak, akiknek kötelességévé tétetett egyházunk ügyeit intézni, mindig érezniök kellett és érezték is a kötelességek és felelőségek súlyát, mellyel egyházunk életét őrizni és irányítani szent hivatásuk volt.

Boldoggá tesz az a tudat, hogy Zsinati Főtanácsunkon megnyilvánult egyhangú bizalom helyezte Főtisztelendőségedet a püspöki székbe. Egyházunk egyeteme egyhangúan kívánta, hogy Főtisztelendőséged egyházunk javára tovább munkálkodjék. A kötelességei elvégzésénél nagy könnyebbséget ad az a tudat, hogy azokat az egyetemes egyház teljes bizalma támasztja alá.

Felelősek vagyunk az egységért és a békéért; egyházi egységünkkel és békénkkel felelősek vagyunk hitünk mélységéért, életünk feddhetetlenségéért és az előttünk álló nagy feladatok megoldásáért.

Örömmel tölt el és boldoggá tesz az a bizalom, amely mai ülésünkön megnyilvánult. Ez a legfőbb bizonyítéka az általam mindig hangoztatott egyetértésnek, amely egyházunk belső békéjének, nyugalmanak és alkotó tevékenységének alapköve.

Szilárd meggyőződésem, hogy egyetemes egyházunk egyhangú bizalma biztosítja azt az erőt, amellyel egy közösség legfőbb vezetőjének mindig rendelkeznie kell.

Mindannyian ismerjük Főtisztelendőséged több évtizedes munkáját; ismerjük fáradhatatlan munkabírását, ismerjük a külföldi testvéreinkkel való kapcsolataiban kivívott elismerést személye iránt; tudjuk a munkatársaival való együttműködése megbecsülését. Hisszük, hogy tekintélyének teljes súlyával felülemelkedve minden érdeken, mindig meg fogja találni a leghelyesebb utat, s ezáltal egyházunk békéjét továbbra is biztosítani fogja, és elősegíti, hogy egységünket mindig és minden körülmények között fenntarthatassuk, egyházunk hajóját a munkás, áldásos és békés életfolyam fogja vezetni, úgy, amint azt 400 éves történelmünk során annyi elődje tette.

Meg vagyok győződve, hogy Főtisztelendőséged bölcsessége, tudása és egyházszeretete a megértő lelkeknek és testvéri szíveknek harmonikus egybehangolását továbbra is biztosítani fogja, hogy ki-ki a maga helyén és a maga idejében kötelességét az egyház javára és Isten dicsőségére teljesíthesse.

Most, amidőn püspökké választása alkalmával legőszintébb jókívánatainkat tolmácsolom, Főtisztelendőséged életére és munkásságára Isten ál-

dását kérve, felkérem, hogy az üresen álló püspöki széket elfoglalni szíveskedjék.“

Dr. Kovács Lajos püspök az alábbiakban mondott köszönetet egyhangú megválasztásáért és főgondnok afia szívből jött üdvözetéért:

„Főtisztelendő Zsinati Főtanács! Mélyen Tisztelt Főgondnok úr! A Máté szerinti evangélium egyik versében ezt a jézusi mondást olvashatjuk: »Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.«

A nagy mesemondó, Jókai Mór mauzóleumában pedig többek között ez a felirat áll: »Valahányszor megemlékezel rólam, mindig arccal szemközt fogok veled állani.«

Úgy érzem, hogy ebben az ünnepi órában is velünk, közöttünk van a Názáreti Jézus, és szelleme szerteárad e gyülekezetben.

És érzem azt is, hogy elődeink, hitvalló őseink, apáink, anyáink szelleme is itt kering közöttünk. Hálás kegyelettel megemlékezünk róluk, akik valamikor a távoli időben, vagy közelebbről léptek át e látható, kézzelfogható életből a láthatatlan, örökkévaló világba. És ők, minthogy megemlékezünk róluk, a mai napon megdicsőült lelki alakjukkal ismét velünk együtt vannak, velünk szemközt állanak.

Ebben az áhitatos órában különösen éles vonásaival egy kedves arc rajzolódik ki lelki szemeim előtt: drága édesapám nemes alakja áll előttem és néz reám komoly, de boldog tekintetével. Nálánál tisztább lelkű, önzetlenebb, becsületesebb, hitéhez, vallásához jobban ragaszkodó és annak érdekét nálánál inkább mindenek fölé helyező embert nem ismertem. Ebben az órában nevelőim, tanáraim mellett mindenekelőtt neki köszönöm meg, hogy istenhitre, egyházszeretetre, igaz emberségre tanított. Emléke legyen áldott!

Főtisztelendő Zsinati Főtanács! Mély meghatottsággal mondom őszinte köszönetet a bizalomért, amely a szavazásban személyem iránt kifejezésre jutott, és amely engem 28-ik püspökként egyházunk élére állított. Ígérem, hogy minden erőmmel, tehetségemmel, cselekedeteimmal és imádkozással utolsó leheletemig drága egyházunk előmenetelét és legszentebb érdekeit fogom teljes hűséggel szolgálni.

De hogy ez a munka eredményes és áldott legyen, segítségre van szükségem. Ezért főgondnok atyánkfiát, egyházunk világi és egyházi vezetőit, minden lelkész társamat, gyülekezeteink előljáróit és buzgó tagjait arra kérem, hogy álljanak mellém, hogy egyakarattal, pünkösdi lelkesevésséggel eredményesen tudjuk együttesen egyházunk előmenetelét és Isten dicsőségét szolgálni.

Kérem a gondviselő Istent, atyai szeretetével hajoljon le hozzánk, személy szerint mindannyiunkhoz, hogy érezzük áldott jelenlétét, simogató áldását.

Az Úr, a mi Istenünk, legyen velünk most és minden időben. Ámen.“

A zsinat ülését Székely János főgondnok az alábbi beszéddel zárta be:

„Főtisztelendő Zsinati Főtanács! Mielőtt a Zsinati Főtanács lelkészszenteléssel egybekötött püspökválasztó ülését bezárnám, engedtessek meg, hogy üdvözljem egyhangúlag megválasztott főpásztorunkat, Dr. Kovács Lajost, és mindannyiunk nevében kívánjam neki, hogy a fennállása

400 éves évfordulóját nemrégén megünnepelt unitárius egyházunknak legyen bölcs vezetője és pásztora.

Az unitárius egyház története folyamán ritkaságszámba ment a mai Zsinati Főtanácson megvalósult egyhangú püspökválasztás.

Kívánjuk, hogy új főpásztorunkat és családját az Isten sokáig éltesse és adjon neki erőt, hogy egyházunkat bölcsen és igazságosan vezesse.

Köszönjük a Székelykeresztúr-udvarhelyi egyházkörnek, élén dr. Szász Dénes esperessel és a székelyudvarhelyi egyházközségnek körültekintő munkáját, amellyel Zsinati Főtanácsunk ülését előkészítették.

Köszönjük mindazoknak, akik a mai püspökválasztó Zsinati Főtanácsi ülésen részt vettek, közléről vagy távolról, fáradságot nem ismerve, megjelentek, hogy ezáltal is ünnepségünk színvonalát emeljék.

Végezetül kívánjuk, hogy a jó Isten adjon egészséget megválasztott főpásztorunknak, hogy bölcsen, fáradságot nem ismerve végezze munkáját az unitárius közösség és az állam vezetőinek megelégedésére.

A gyűlés valamennyi résztvevőjének minden jót kívánva, Zsinati Főtanácsunk ülését bezárom.“

Nagy Béla közügyigazgató-helyettes imájával és egyházi énekkel ért véget a zsinat.

*
*   *
*

Délután a Zsinati Főtanács tagjai és vendégei közös ebéden vettek részt. Ennek keretében tartott pohárköszöntőjében Dr. Kovács Lajos kifejezte hazánk iránti szeretetünket, valamint az állam vezetősége iránt érzett tiszteletünket s hűségünket, és többiek között ezeket mondta:

„Boldogok vagyunk, hogy mai ünnepnapunk egyházi hagyományaink tiszteletbentartásával rendben, zavartalanul folyt le. Ezért Románia Szocialista Köztársaságunk magas kormányának, a Vallásügyi Hivatalnak és az illetékes állami szerveknek hálás köszönetet mondunk. Ez a nap ismét fényes bizonyossága volt annak, hogy szocialista rendszerünkben egyházunk a teljes lelkiismereti és vallásszabadság jegyében végezheti hivatását, teljesítheti kötelességét.

Nagy tisztelettel és őszinte örömmel szemléljük azt az óriási, hősi munkát, amit magas kormányunk, élén Nicolae Ceaușescu államelnök úrral, országunk népe cselekvő részvételével évek óta nagyszerű következetességgel folytat. Ennek a tervszerű munkának áldásos eredményeit életünk minden területén tapasztalhatjuk.

Országunk és hazánk élete teljes újjáépítésének nagy munkájában az unitárius egyház, vezetőivel és egyszerű híveivel együtt, mint eddig tette, a jövőben is teljes odaadással, hazafiúi érzésekkel és lelkesedéssel részt óhajt venni.

Isten áldását kérjük a magas kormány legfőbb vezetőinek, Nicolae Ceaușescu államelnök úrnak, valamint Gheorghe Maurernek, a Minisztertanács elnökének életére, országunk előmenetelére, a román nép és az együttlakó nemzetiségek testvéri egyetértésére.“

Ezt követően dr. Mikó Imre az alábbi pohárköszöntővel üdvözölte az új püspököt:

„1972. március 19-e és a mai választás a székely anyaszék anyavárosában, ahol régen a pecsétet őrizték, bizonyára nemcsak a mi életünkben, hanem egyházunk történetében is emlékezetes marad.

Idestova félszázada figyelem éber szemmel az unitárius egyház életét. Gyermekkorom legrégebbi emléke a patriárka korú Ferencz József, akit mi már csak aggastyánnak ismertünk, 52 évig tartó püspöksége végén. Halála óta öt ízben választottunk püspököt: Tordán, Kolozsvárt, Marosvásárhelyen, Székelykeresztúron és most Székelyudvarhelyen. S mint e választások egyik utolsó tanúja, jelenthetem azoknak, akik negyedszázad múltán most először vesznek részt püspökválasztó zsinaton, hogy Ferencz József elhunytá óta sohasem nyilatkozott meg zsinati főtanácsunk olyan egyértelműen, mint a mai napon. Ünnepe ez számunkra, s ez is készített arra, hogy a választás lezajlása után szót kérjek. Utoljára négy évvel ezelőtt beszéltem egyházi gyülekezet előtt a dévai várban, amikor az egyházalapítás négyszázadik évfordulóját ünnepeltük és első püspökünk emlékének adóztunk. Most engedjék meg nekem, hogy üdvözöljem a huszonnolcadikat, téged, kedves Lajos barátom! Üdvözöljelek azzal a nosztalgiával, amelyet a mi nemzedékünk érez, amikor látja, hogy nagyon is meggritkáltak előtte a sorok és a kérdésre, „kit küldjek el?“, válaszolni kell: „küldj el engemet!“ Üdvözöljelek közös fiatalságunk jogán, külföldi találkozásokra és Albert Schweitzerre gondolva. Téged, akivel együtt kezdtük tanulmányainkat s aki névtelenül és hivalkodás nélkül tudta tanszéken és szószéken egyházadat szolgálni, amely most legmagasabb tisztségére emelt. Aki helyt állasz helyettünk belföldön és külföldön. S ne csak személy szerint Téged üdvözöljelek, hanem azt az új korszakot is, amely — hitem szerint — megválasztásoddal veszi kezdetét.

Tudom, mert ott voltam, hogy egy vezető, akármilyen erős egyéniség, nem alakíthat át egy egyházat. De mégis hangoztatom, hogy a vezető magatartásán nagyon sok múlik. Nem is mindig azon, hogy mit tesz, hanem gyakran azon, ahogy azt teszi. Hangoztatom, mert új püspökünkben biztosítékát látom annak, hogy a határozatok érett megfontolás alapján fognak megszületni, hogy az ellenkező véleményeket türelemmel fogja meghallgatni, hogy nem lesznek számára első és másodosztályú unitáriusok, hogy nem helyezi a maga személyét az egyház fölé és ura lesz nemcsak egyházának, hanem önmagának is.

Balázs Ferenc írta, hogy a papi palástnak súlya van. A püspöki palást annál is súlyosabb. Az örömmel, ami egy ilyen gyönyörű munkaterület láttán elfog, ellenpontja a felelősség. A püspök képviseli az egyházat a kormány és az összes polgári hatóságok előtt — mondja szervezeti szabályzatunk. Őre az egyház vallási, erkölcsi, szellemi és anyagi javainak. Gondoskodik a lelkesi utánpótlásról és hú vigyázókat állít az egyház-községek élére.

De nemcsak a püspöki palástnak, hanem a tanácsosságnak is megvan a súlya, ha felelősséggel gyakoroljuk. Sokkal tevékenyebben kell részt vennünk a Főtanácsban, a Képviselő Tanácsban, a bizottságokban. Olyan tanácsosokra van szükségünk, akiknek véleményük van, akik részt kérnek és vállalnak a felelősségből s testületeinket valóban tanácskozó testületekké teszik, ahol kérdések dőlnek el, és célszerű határozatok születnek. Mi unitáriusok hazánknak, Románia Szocialista Köztársaságnak min-

dig jó állampolgárai akarunk lenni. Ki akarjuk venni részünket a szocialista építésből és a békés egymás mellett élésért folytatott munkából.

Kevesen vagyunk, de nem vagyunk magunkra, és hisszük, hogy sajátos feladat vár ránk, amelyet helyettünk más nem tud betölteni. S nem merültek még ki, hanem csak ezután várnak kiaknázásra belső tartalékaink. Lehet-e szebb feladat, mint élére állni egy kicsiny seregnek és felvállalni annak minden gondját-baját, elsőnek lenni az egyenlők között s vezetni azokat, akik a hitben haladók és a haladásban hisznek? Az elődök között volt költő és bölcselő is. Most jöjjön a bölcsesség és a szelídség, amelyet egyházunk címerében a kígyó és a galamb jelképez. Kovács Lajostól, aki most dédapja, a népdalgyűjtő Kriza János örökébe lép, azt várjuk, hogy a bölcs mérséklet és a következetes népszolgálat püspöke legyen az evangéliumi szeretet jegyében, amelyet a teológián évtizedeken át tanított. Kívánjuk, kedves Lajos, hogy sokáig viseld ezt a gyönyörűséges terhet, amelyet most reád ruháztunk, s ígérjük, azon leszünk, hogy több legyen benne a gyönyörűség, mint a teher. Kísérjen utadon mindnyájunk hűsége és szeretete.“

A pohárköszöntők sorát a vendéglátó egyházkör és egyházközség nevében dr. Szász Dénes esperes-lelkész zárta be.

A Zsinati Főtanács napja ünnepi hangulatban ért véget.

Dr. KOVÁCS LAJOS PÜSPÖK

— Életrajzi adatok —

1909. november 13-án született Kissolymoson, Hargita megyében. Unitárius lelkészi családból származott. Atyja Kovács Lajos, anyja Kriza Ilona, Kriza János püspök unokája volt.

Gyermek- és ifjúkorát Brassóban töltötte, ahol atyja mint lelkész és a háromszéki egyházkör esperese szolgált. Itt végezte az elemi iskolát és a középiskola első öt osztályát is a volt katolikus gimnáziumban; középiskolai tanulmányait a székelykeresztúri volt unitárius gimnáziumban fejezte be.

Szemtanúja volt annak az áldozatos munkának, mellyel atyja megalapította a brassói egyházközséget és felépítette annak templomát. Pályaválasztása könnyű volt: eszményképét, atyját követte, 1928-ban beiratkozott a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémiára. Nagy szorgalommal és felelősségtudattal tanult, képezte magát. Lelkeszi oklevelét 1934-ben szerezte meg. 1932—1934-ben az oxfordi Manchester Collegében, 1934—1938-ban pedig a strasbourggi egyetem protestáns teológiai fakultásán folytatta tanulmányait. Utóbbi helyen 1938-ban az újszövetségi szakcsoportból teológiai doktorrá avatták.

Külföldi tanulmányai befejezése után 1938-ban Sepsiszentgyörgyön kezdte meg lelkészi szolgálatát atyjának, a háromszéki egyházkör akkori esperesének irányítása mellett. 1943-ban az Egyházi Főtanács meghívta Teológiai Akadémiánk újszövetségi tanszékére rendes tanárnak. 1949. január 1-től mint az Egyetemi Fokú Egységes Protestáns Teológiai Intézet bibliai tanszékének unitárius tanára működik.

1948-ban családot alapított; felesége Vaska Klára, Vaska Dezső kereskedelmi akadémiai tanár leánya, szintén unitárius lelkész unokája. Két leánygyermekük van, Klára és Anikó.

A teológiai intézet és az egyház életében felelősségteljes tisztségeket töltött be. Tagja az Egyházi Főtanácsnak és az Egyházi Képviselő Tanácsnak. 1945—1952-ig dékán, az 1956—1957. tanévben rektor; 1956-tól egyházi főjegyző és a nyugdíjintézet elnöke.

Az egyház képviselőjében tevékeny szerepet vállalt és tölt be az I.A.R.F.-ben (unitárius egyházak és szabadelvű vallásos szervezetek nemzetközi társulata); részt vett a prágai, arnhemi, hágai, londoni és bostoni